

Mitropolitul Neofit de Morfu

**SFÂNTUL NICHIFOR LEPROSUL
ȘI BĂTRÂNUL
EVMENIE SARIDAKIS**

Traducere din limba neogreacă de
Elena DINU

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului TEOFAN,
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA

Iași, 2020

Cuprins

Prologul editorului	7
Introducere	9
Fotografia Cuviosului Antim de Hios	11
CUVIOSUL NICHIFOR LEPROSUL	15
Pocăința și rugăciunea Cuviosului Nichifor	18
Frumoasa voce a Sfântului Nichifor	22
Harisma puterii asupra demonilor a Cuviosului Antim	24
Mutarea Cuviosului Nichifor la Atena și epistola Cuviosului Antim către Bătrânul Evmenie	26
Bătrânul Evmenie se învrednicește să-l vadă pe Cuviosul Nichifor ridicat de la pământ în rugăciune	29
Harisma străvederii și osebirii duhurilor	31
Rugăciunea zdrobitoare a Cuviosului Nichifor	33
Scurt epitaf al Cuviosului Nichifor, alcătuit de Bătrânul Evmenie	36

BĂTRÂNUL EVMENIE SARIDAKIS	40
Bătrânul Evmenie	
și chemarea sa la monahism	42
Bolnavii de lepră	
și femeile sfințite din leprozerie	48
Vanghelia	50
Femeia leproasă din Creta	54
Prima mea spovedanie	
la Bătrânul Evmenie, și Cuviosul Paisie	59
Bătrânul și copiii	64
Cuviosul Porfirie și Bătrânul Evmenie	66
Întâlnirea Bătrânului Evmenie	
cu Bătrânul Porfirie	69
Vizita Bătrânului la mănăstire	75
Călătoria în Rusia	76
În Ucraina	78
Călătoria în Anglia	80
Condițiile meteorologice ale aeroportului	
din Atena	83
Mărturia fratelui nostru duhovnicesc,	
monahul Ierotei	86
Ultima binecuvântare	
de la Bătrânul Evmenie	88
Parastas la mormântul Bătrânului Evmenie	
și toiagul Cuviosului Nichifor	91
Iannis cel nebun pentru Hristos	
și Duminica Ortodoxiei	98

Prologul editorului

Când am ascultat pe internet omiliile Înaltpreasfințitului Neofit despre sfinții care au suferit de boala Hansen*, îndată ne-am gândit că acestea ar trebui tipărite, pentru ca dragostea lui Dumnezeu și purtarea Sa de grijă pentru noi să se facă și mai cunoscute.

Când i-am înaintat cererea de a ne acorda dreptul editării acestor omilii, Înaltpreasfințitul a primit cu bucurie, cu toate că el însuși pregătea editarea acestora.

Ceea ce am sesizat în mod deosebit, este că fiecare dintre sfinții menționați de Înaltpreasfințit a călăuzit în parcursul său duhovnicesc un alt sfânt, existând un lanț neîntrerupt de sfinți. Aceasta arată cât de important

---

* Lepra [n. red.].

este ca creștinul să aibă un îndrumător duhovnicesc încercat pe calea către Dumnezeu.

Mulțumim Înaltpreasfințitului Neofit pentru că ne-a acordat permisiunea de a edita această omilie a sa și ne rugăm ca sfinții amintiți să devină călăuze duhovnicești și altor creștini credincioși, ca să nu caute mântuirea la fiii oamenilor, la care nu există mântuire. Hristos este mântuirea noastră, Hristos este totul!

10 mai 2016

Sfânta Sihăstrie de maici,
Schimbarea la Față a Domnului

Introducere

De multe ori, noi, creștinii de astăzi, căutăm să aflăm sfințenia care ne convine. O sfințenie ușoară, o sfințenie „de canapea”, care să fie lipsită de osteneală, de jertfă și tăierea voii. Biserica însă ne oferă ca model desăvârșit al sfințeniei și al ascultării pe Dumnezeu-Omul cel Răstignit, Mântuitorul Iisus Hristos. Dar pentru că Dumnezeu îl vrea pe om alături de El, dorind „ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Timotei 2, 4), de-a lungul veacurilor și până în zilele noastre, în aceste vremuri rele și de pe urmă, îi vedește pe oamenii Săi care s-au ostenit să Îl imite și au ajuns la măsura sfințeniei, ca să

ne fie nouă, tuturor, exemple palpabile ale iubirii lui Dumnezeu pentru noi.

Aș vrea, deci, să vă împărtășesc câteva momente din viațuirea sfântă a doi astfel de oameni ai lui Dumnezeu, contemporani cu noi: a Părintelui Evmenie Saridakis Leprosul (1931-1999), de care am avut aleasa binecuvântare să mă atașez în timpul studenției mele (1981-1987), precum și după aceasta, până în anul 1992, perioadă în care obișnuiam să îl cercetez; și, din povestirile și experiențele Părintelui Evmenie, voi împărtăși aspecte ale vieții Cuviosului său Părinte duhovnicesc, Sfântul Nichifor Leprosul (1887-1964), care, la rândul său, a fost fiu duhovnicesc al unei alte mari personalități duhovnicești contemporane, și anume Sfântul Antim Vaghianos din Hios (1869-1960).

Fotografia Cuviosului Antim de Hios

În chilia Părintelui Evmenie, deasupra bibliotecii, se afla fotografia unui Bătrân care îmi atrăsese atenția. Când l-am întrebat, într-o zi, cine este Bătrânul din fotografie, mi-a răspuns: „Părintele Antim.”

„Înțeleg, trebuie să fie o persoană foarte importantă pentru dumneavoastră”, i-am zis.

„Pentru Bătrânul meu, Părintele Nichifor, era o persoană importantă”, mi-a spus el, și în felul acesta mi-a risipit nedumerirea.

Într-o zi, am intrat în chilia Părintelui Evmenie și am observat că fotografia cu Părintele Antim dispăruse.

„Dar unde este fotografia cu Bătrânul Părintelui Nichifor? ”, am întrebat. Și mi-a răspuns oarecum tăios: „Să nu întrebi! Să nu fii curios!” Acest răspuns al său nu m-a odihnit; mă rodea curiozitatea și mă gândeam: „Atâția ani a ținut acolo fotografia cu Părintele Antim, iar acum să o îndepărteze și să nu ne spună motivul!” Astfel, cu prima ocazie când am urcat iarăși la leprozerie, i-am spus domnului Aristidis, cretanul, un om foarte amabil: „A dispărut fotografia cu Părintele Antim din chilia Bătrânului!” Acesta mi-a zis: „Știi, Părintele Teoclit Dionisiatul a scos o carte în care este înfățișată sfințenia Părintelui Antim, iar Bătrânul nu vrea ca lumea să știe că a avut vreun fel de legătură cu un sfânt!”

Atunci am înțeles că oamenii lui Dumnezeu se ascund cu grijă și nu vor să se vadă că au vreo legătură cu un alt om al lui Dumnezeu, despre a cărui sfințenie s-a răspândit vestea în tot locul, iar lumea aleargă să o guste, așa cum s-a răspândit vestea despre

Părintele Antim, a cărui sfințenie, după cum se știe, a fost proclamată oficial de către Patriarhia Ecumenică, iar pomenirea sa este prăznuită la 15 februarie.

Pentru ca cineva să înțeleagă caracterul unui om și măsura sfințeniei lui, pe care o ascunde cu grijă, va trebui să îi cerceteze trecutul, în special rădăcinile duhovnicești, ca să vadă de unde începe propria sa lucrare de pocăință, propriul urcuș al vieții sale în Hristos. În cazul de față avem un lanț neîntrerupt de sfințenie: îndărătul sfințeniei Bătrânului Evmenie Saridakis se află sfințenia Cuviosului Nichifor Leprosul, îndărătul sfințeniei Cuviosului Nichifor se află sfințenia Cuviosului Antim din Hios, Părintele leproșilor, iar îndărătul sfințeniei Sfântului Antim întâlnim sfințenia Sfântului Pahomie din Hios, care, pe lângă faptul că a fost Bătrânul Cuviosului Antim, a fost și Bătrânul Sfântului Nectarie, Episcopul Pentapolei. Astfel, ca să înțelegem mai bine viața duhovnicească

harismatică a Bătrânului Evmenie, vom face mai întâi referire la rădăcina sa duhovnicească, la cinstita personalitate a Cuviosului Nichifor Leprosul.

CUVIOSUL NICHIFOR LEPROSUL

Cuviosul Nichifor Leprosul, după numele de mirean Nicolae Tzanakakis, s-a născut într-un sat de munte din Hania, Creta, numit Sirikari. A rămas orfan de mic, murindu-i ambii părinți, iar de educația lui s-a ocupat bunicul său care, la vârsta de 13 ani, l-a trimis la un bărbier pentru a deprinde meșteșugul. Atunci au apărut pe trupul său primele semne de lepră. Când, la vârsta de 16 ani, aceste simptome au devenit vizibile, pentru a nu fi trimis în insula Spinalonga, unde erau atunci trimiși leproșii, micul Nicolae a plecat cu o corabie în Egipt – mai exact în Alexandria – și s-a angajat la un bărbier. Dar boala evolua și, de aceea, sub călăuzirea

unui arhiereu, în anul 1914, la vârsta de 24 de ani, a plecat de acolo în leprozeria din Hios, unde l-a preluat Sfântul Antim, duhovnicul leprozeriei. Alături de Sfântul Antim, Nicolae a învățat „arta artelor”, fiindu-i următor în virtuțile rugăciunii, pocăinței și nejudicății. Cu privire la cea din urmă, cu adevărat, de atunci, niciodată n-a mai spus o vorbă rea despre cineva. Omorând înlăuntrul său orice sentimentalism, a întors cursul vieții sale. A încetat a se mai amări pentru starea sa și s-a încredințat proriei lui Dumnezeu și iubirii Bătrânului său care l-a ajutat foarte mult să priceapă că această viață nu se sfârșește cu o boală, o pătimire, cu moartea, ci capătă valoare și sens atunci când suferința se transformă în lucrare lăuntrică și pocăință. Cu ajutorul Sfântului Antim, Cuviosul Nichifor și-a întors întreaga existență spre pocăință. A cunoscut iubirea Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și a sfinților. Iar când a

venit timpul, după doi ani de ascultare, Nicolae a fost tuns monah de către Bătrânul său și a primit numele Nichifor.

Bătrânul Evmenie se învrednicește să-l vadă pe Cuviosul Nichifor ridicat de la pământ în rugăciune

O altă întâmplare minunată, pe care ne-a povestit-o însuși Bătrânul Evmenie, este următoarea:

Într-o dimineață de iarnă, după ce l-a pregătit pe Cuviosul Nichifor și l-a așezat în pat să doarmă, Bătrânul Evmenie s-a îndreptat spre chilia sa. Când a ajuns în chilie, nu își amintea dacă a oprit sau nu soba, motiv pentru care s-a întors la chilia Cuviosului pentru a o opri. A deschis încetișor ușa, pentru a nu-l trezi și, ce să vadă? Acesta, care era orb și paralizat, se afla în poziție de rugăciune, cu

brațele deschise, și, scăldat într-o lumină imaterială, se înălțase la un metru de pat, rugându-se Domnului!

„Am închis încetișor ușa”, mi-a spus Bătrânul, „ca să nu stric starea în care se afla, am ieșit afară, am plâns și am zis: «Dumnezeu meu, dar ce mare sfânt mi-ai trimis să slujesc!»”²

Vedeți, așadar, cum îi sfințește Dumnezeu pe oamenii Săi, și îi cum preface pe cei bolnavi în sfinți? În cele din urmă, boala făcea parte din planul lui Dumnezeu pentru ca acești oameni să ajungă la sfințenie.

---

² Scena aceasta, în care Sfântul Nichifor se roagă învăluit de lumină, îngenuncheat în aer, la un metru deasupra patului, iar Bătrânul Evmenie privește uimit lumina dumnezeiască și înălțarea cerească a Părintelui Nichifor, a fost zugrăvită, cu binecuvântarea noastră, de hagiograful Mitropoliei noastre în altarul paraclisului școlar „Sfântul Gheorghe” din satul Akaki, precum și în Biserica „Sfinții Ciprian și Iustina” din periferia mitropolitană Morfu.

Harisma străvederii și osebirii duhurilor

Pentru curăția inimii și sfințenia vieții sale, Cuviosul Nichifor a primit și harisma vederii cu ochii minții și ai sufletului – chiar dacă nu vedea cu ochii săi trupești – atât a energiilor îngerești, cât și a energiilor rău-făcătoare ale demonilor.

Bătrânul Evmenie ne-a povestit că l-a auzit odată, având un ton aspru, ca al unuia ce are putere asupra duhurilor necurate, poruncind demonilor și întrebându-i: „Ce ai vârât în mintea cutărui bolnav, chelule? Mărturisește acum!” Iar demonii îi descopereau ispitele pe care le pricinuiau bolnavilor. Prin

această întâmplare se arată faptul că Nichifor moștenise și această harismă a Bătrânului său, Cuviosul Antim.